

NOTA

Aanbevelingen om wateroverlast in het IJzerbekken te voorkomen

////////////////////////////////////
Van: Bekkenbestuur IJzerbekken 20/12/2021
op basis van het overleg “overstromingsrisico’s en klimaatverandering IJzerbekken” van 19/11/2021 en bespreking van de wateroverlast van november 2021 op het bekkenbestuur van 20/12/2021
////////////////////////////////////

1. Inleiding

In de rede van de gouverneur van West-Vlaanderen van 2020 ‘klimaatvriendelijk en robuust West-Vlaanderen’ zat al een waarschuwing vervat voor de invloed van de klimaatontwrichting op ons poldergebied.

Door de klimaatopwarming met langere periodes van droogte, afgewisseld met korte periodes van hevige regenval moeten we het waterbeheer slim organiseren.

De neerslagevents in het oosten van het land in de periode van 13-15 juli met lokaal zelfs meer dan 200 liter op 48u zetten aan tot reflectie.

In welke mate zijn wij in deze regio hierop voorbereid?

Er is verder de voorspelling van een zeespiegelstijging van 3 meter tegen 2100. Het plaatst onze kustbescherming onder druk en zal het tijdsvenster verkleinen om gravitair te lozen in zee.

De grote uitdaging is niet zozeer de hoogte van het water, maar wel de snelheid van de stijging zal het grote keerpunt zijn. Dit blijkt ook uit het recent gepubliceerde IPCC-rapport.

Vanuit het Bekkenbestuur van het IJzerbekken is een oefening opgestart om voor deelgemeente Stavele de overstromingsrisico’s te vertalen naar beschermende maatregelen.

De grootschalige watersnood in de zomer 2021 gaf de aanleiding om de impact van de overstromingsrisico’s en de rol van een wijzigend klimaat op niveau van het ganse IJzerbekken te beschouwen.

Op basis van het overleg “overstromingsrisico’s en klimaatverandering in het IJzerbekken” van 19 november 2021 werden door de waterbeheerders aanbevelingen geschreven op Vlaams en op lokaal niveau.

Deze werden op het bekkenbestuur van 20 december 2021 bevestigd en zijn ook van toepassing voor de wateroverlast in het IJzerbekken van november 2021.

2. Aanbevelingen op Vlaams niveau

- Ondersteun verder het creëren van meer ruimte voor water:
 - Bijsturen van de instrumenten voor de realisatie van een bouwverbod:
 - Er is nood aan een Vlaams kader voor herbestemming van of uitdovend vergunningenbeleid voor (geïsoleerde) bebouwing in overstromingsgevoelig gebied: wie is initiatiefnemer, wie kan het proces voor gemeenten begeleiden, wie financiert de herbestemming?
 - Bijsturen van het instrument watertoets:
 - Laat het advies van de waterbeheerders met betrekking tot het overstromingsrisico dwingender doorwegen in het al of niet toekennen van een Omgevingsvergunning.
 - Geef de watertoetskaarten een dwingender juridisch statuut.
 - Neem ook een advies op met betrekking tot teeltkeuze in overstromingsgevoelig gebied.
 - Herbestemming van signaalgebieden via watergevoelig open ruimte gebied of ruimtelijke uitvoeringsplannen:
 - Schep hier snel duidelijkheid over de planschade regeling.
 - Vul de signaalgebieden aan, rekening houdend met de overstromingskaarten bij een toekomstig klimaat.
 - Biedt instrumenten aan voor grondverwerving of grondmobiliteit specifiek in kader van bescherming tegen wateroverlast die ook een brede ruimtelijke uitkomst bieden bij beschermde gebieden zoals vogelrichtlijngebied, habitatrichtlijngebied, herbevestigd agrarisch gebied, historisch permanent grasland,...
 - Biedt een beleidskader voor het herstel van waterrijke gebieden (ook buiten de valleigebieden), bijvoorbeeld door middel van infiltratiekansenkaarten.
- Zet nog meer in op erosiebestrijdingsmaatregelen.
- Zet in op het optimaliseren van drainages. (win win om waterschaarste te voorkomen)
- Verder op punt stellen van het crisisbeheer:
 - Kritieke weersvoorspellingen communiceren naar analogie met hoogwater berichtgeving (sms, bellen, mails)
 - Bezorg de burgemeesters en gouverneur steeds de meest actuele overstromingsvoorspellingen (kaarten met interpretatie door experts waaronder de kritieke punten)
 - Informeren van de burgers in overstromingsgevoelig gebied welke maatregelen ze zelf kunnen treffen (bv. via Be-Alert).
- Vraag tot snelle actualisatie van de modellen van het Waterbouwkundig Laboratorium zodat de effecten van een zeespiegelstijging tussen 1m en 3m kan doorgerekend worden en de impact daarvan op kaart kan gezet worden. Op basis van deze nieuwe randvoorwaarden is het aangewezen om opnieuw een kosten-baten afweging te maken voor (nood)pompen naar zee voor de afwatering van het hinterland.

3. Aanbevelingen op bekkenniveau

- Aanbevelingen aan de gemeenten:
 - De gemeenten koppelen maatregelen aan kritische punten via de hemelwater en droogte plannen. De kritische punten zijn terug te vinden op de watertoetskaarten en overstromingsrisicokaarten (huidig en toekomstig klimaat).
 - Maak gebruik van de pluviale overstromingskaarten.
 - Zet in op ontharding en infiltratie bij inrichting van het publiek domein.
 - Leg grachten opnieuw aan in open profiel.
 - Ondersteun inwoners bij het hergebruik van regenwater.
 - Ondersteun inwoners bij waterveilig bouwen en wonen.
 - Leg waterlopen opnieuw aan in open profiel.
 - Zet nog meer in op erosiebestrijdingsmaatregelen.
 - Ophoging van landbouwgronden tegengaan (zowel in fluviaal als pluviaal overstromingsgevoelig gebied)

- Aanbevelingen aan de waterbeheerders:
 - Drempeltjes in waterlopen plaatsen om het overstromingsrisico te spreiden. (win win om waterschaarste te voorkomen)
 - De keuze voor het aanleggen van dijken of gecontroleerde overstromingsgebieden voor lokale bescherming of herbestemming van infrastructuur gebeurt op basis van een kosten-baten afweging.
 - De grote waterloopassen onderhouden (slibruiming, maaien) om de buffercapaciteit te vergroten. Dit biedt de mogelijkheid voor een tijdelijk groter afvoerdebiet om wateroverlast te voorkomen alsook de mogelijkheid om water in de waterloop te bergen uit natte periodes om in lange droge periodes te gebruiken en zo waterschaarste tegen te gaan.